

Kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa genom livet

Detta faktablad är baserat på rapporten "Kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa genom livet". Rapporten är framtagen inom ramen för satsningen på kvinnors hälsa och förlossningsvård och finns i sin helhet på skr.se.

Sammanfattning

Kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter (SRHR) har stor betydelse för det fysiska, psykiska och sociala välbefinnandet. Trots att kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa är en central del av den allmänna hälsan har en samlad bild av kvinnors behov saknats. Rapporten presenterar därför en kartläggning av kvinnors behov samt en gap-analys som visar viktiga utvecklingsområden, främst för hälso- och sjukvården.

Gap-analysens utvecklingsområden

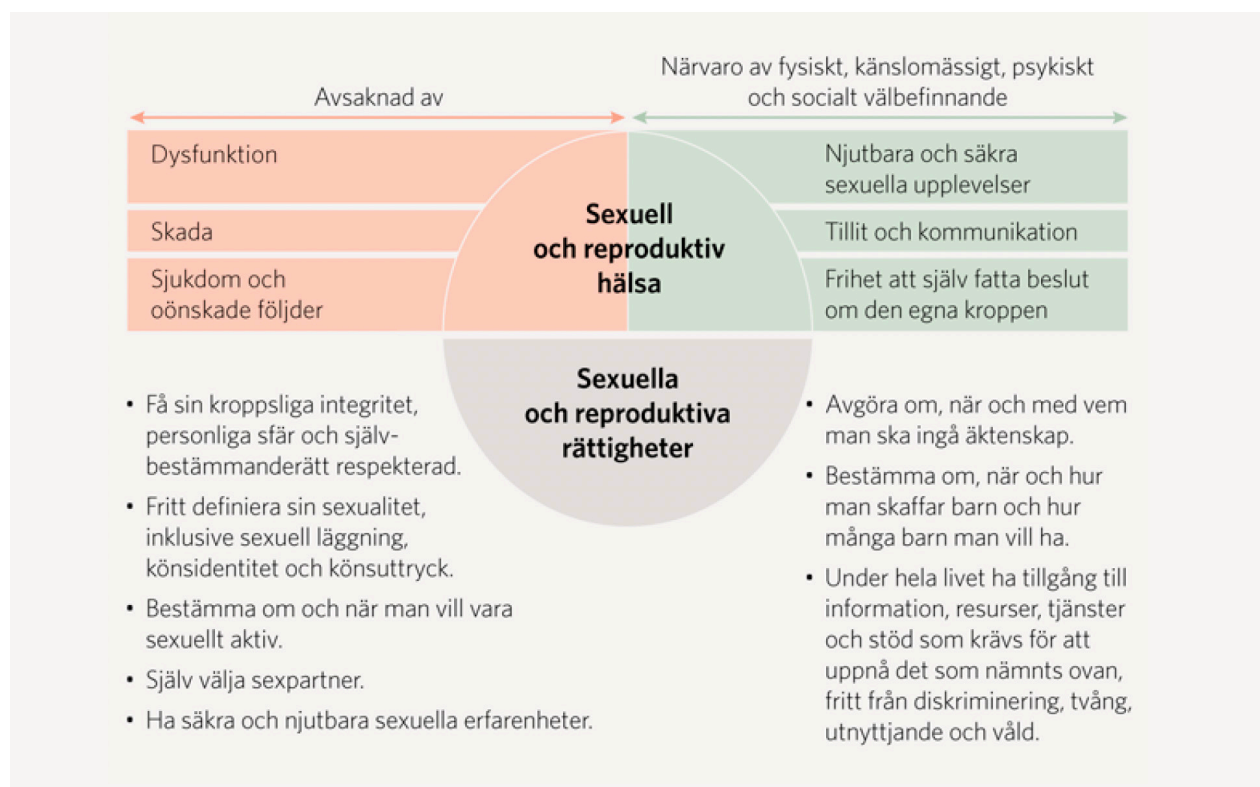
- Många kvinnor saknar tillräcklig kunskap och information
- Vården behöver anpassas för olika behov och förutsättningar
- Samtal om sexuell hälsa och reproduktiv livsplan uteblir ofta
- Många har svårt att hitta rätt i vården
- Kvinnor med icke-akuta behov kan få vänta länge
- Det finns skillnader i vård och behandling

Vägar framåt

För att stärka kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa behövs ett långsiktigt och systematiskt arbete på nationell, regional och lokal nivå. I rapporten beskrivs möjliga vägar framåt med förslag på åtgärder, riktade till beslutsfattare på olika nivåer, med fokus på hälso- och sjukvård.

- Ta fram samlad, målgruppsanpassad och kvalitetssäkrad information
- Tydliggör ansvar, vårdkedjor och kontaktvägar
- Stärk kompetensen
- Stärk kunskapsstyrningen och utveckla arbetssätten

Innebörd av sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

Beskrivning: Definitionen av begreppet sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, som inkluderar avsaknad av dysfunktion, skada eller sjukdom och oönskade följder samt närvaro av fysiskt, känslomässigt, psykiskt och socialt välbefinnande. Omarbetning av definition i Folkhälsomyndighetens rapport Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter för alla.

Tre exempel från rapporten

Menstruationssmärta

Problem inför och under mensen medför begränsningar för många. Menstruationssmärta drabbar framför allt yngre kvinnor och är vanligast före 30 års ålder. Så många som 14 procent uppger att de är frånvarande från skolan varje månad på grund av mensvärk och 40 procent uppger att det sker flera gånger per år. Och många kvinnor har i vuxen ålder så stora mensbesvär att de regelbundet stannar hemma från jobbet.

Andel unga kvinnor, 4 av 10, som i en svensk studie över menstruationssmärter uppgav att de är frånvarande från skolan flera gånger per år på grund av mensvärk.

Källa: Söderman et al. (2019).

Sexuella övergrepp

Var femte kvinna har någon gång i sitt liv utsatts för allvarigare sexuella övergrepp, som påtvingat samlag med våld eller hot om våld. Det påverkar inte bara den sexuella hälsan, utan har stor negativ inverkan även på fysisk och psykisk hälsa.

Andel kvinnor som någon gång i sitt liv utsatts för allvarigare sexuella övergrepp

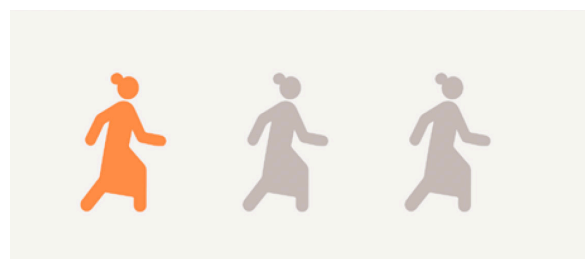

Källa: Nationellt centrum för kvinnofrid (2014).

Urinläckage

Kvinnor som har urinläckage vid ansträngning eller trängningar upplever ofta stor påverkan på hälsan och begränsningar i det dagliga livet. Uppskattningar visar att cirka 500 000 kvinnor, och män, lider av urinläckage och det är vanligast bland äldre kvinnor.

Över var tredje kvinna som är 75 år lider av urinläckage.

Källa: Stenzelius (2005).

Läs hela rapporten här:

<https://skr.se/skr/tjanster/rapporteroch-skrifter/publikationer/kvinnorssexuellaoch-reproduktivahalsagenomlivet.63137.html>

Vid frågor, kontakta gärna samordnare Eva Estling på SKR via info@skr.se

